

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 455

Spółeczne gospodarowanie

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2016

Redakcja wydawnicza: Anna Grzybowska
Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz
Korekta: Barbara Cibis
Łamanie: Małgorzata Myszkowska
Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronach internetowych
www.pracnaukowe.ue.wroc.pl
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska
(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2016

ISSN 1899-3192
e-ISSN 2392-0041

ISBN 978-83-7695-622-0

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Zamówienia na opublikowane prace należy składać na adres:
Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
ul. Komandorska 118/120, 53-345 Wrocław
tel./fax 71 36 80 602; e-mail:econbook@ue.wroc.pl
www.ksiegarnia.ue.wroc.pl

Druk i oprawa: TOTEM

Spis treści

Wstęp	7
Izabela Ścibiorska-Kowalczyk, Agnieszka Mikucka-Kowalczyk: Perspektywy i wyzwania współczesnej gospodarki społecznej / Perspectives and challenges for contemporary social economy.....	9
Dorota Teneta-Skwiercz: Współpraca międzysektorowa jako narzędzie realizacji koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu / The cooperation within sectors as a tool of CSR execution.....	30
Agnieszka Chomiuk, Marzena Starnawska: O ekonomizacji i gotowości do niej wśród gdyńskich organizacji pozarządowych – motywy, procesy, kierunki / Economization and readiness for economization among non-government organizations in Gdynia city – motives, process, direction.....	44
Maria Fic, Edyta Ropuszyńska-Surma: Pułapka średniego dochodu – implikacje dla krajów grupy wyszehradzkiej / The middle-income trap – implications for countries of the Visegrad group.....	67
Filip Karol Leszczyński: Zasada gospodarności w poglądach polskich ekonomistów okresu międzywojennego: Taylor – Caro – Biegeleisen / The principle of economy in the opinion of Polish economists from the inter-war period: Taylor – Caro – Biegeleisen.....	80
Magdalena Raftowicz-Filipkiewicz, Mirosław Struś, Tomasz Pilawka: Rola NGO we wdrażaniu polityki spójności. Teoria a praktyka / The role of NGOs in implementing cohesion policy. Theory vs. practice.....	93
Katarzyna Przybyła: Poziom rozwoju infrastruktury społecznej Poznania na tle większych miast województwa wielkopolskiego / The level of Poznań social infrastructure development at the background of bigger cities in Wielkopolska region.....	101
Aleksandra Wejt: Podmioty gospodarki społecznej przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu w województwie łódzkim / Social economy entities preventing social exclusion in Łódź Voivodeship.....	109
Izabela Ścibiorska-Kowalczyk, Agnieszka Mikucka-Kowalczyk: Bariery w działaniu podmiotów prowadzących Warsztaty Terapii Zajęciowej / Barriers in action of persons conducting the Occupational Therapy Workshops ..	122
Alina Kulczyk-Dynowska: Funkcja turystyczna gminy Wleń a kontekst świadomości społecznej miejsca / Tourist function of Wleń municipality vs. the context of public awareness of a location.....	133
Eleonora Gonda-Soroczyńska: Wielofunkcyjność górskich uzdrowisk polskich na przykładzie Krynicy-Zdroju / Multi-functionality of Polish mountain spa and health resorts based on the example of Krynica-Zdrój.....	140

Wstęp

Mamy przyjemność oddać w ręce Czytelników kolejny tom Prac Naukowych wydawanych przez Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, zatytułowany „Społeczne gospodarowanie”. W ostatnich latach obserwujemy rosnące zainteresowanie szeroko rozumianą problematyką społecznego gospodarowania, która jest przedmiotem badań ekonomistów, socjologów, prawników i teologów. Czym właściwie jest społeczne gospodarowanie? Trudne, a wręcz niemożliwe jest jednoznaczne sformułowanie jednej definicji. Artykuły zawarte w Pracach Naukowych UE stanowią próbę zaprezentowania dyskusji, jaka towarzyszy problematyce społecznego gospodarowania, oraz badań empirycznych będących próbą uwzględnienia różnorodności problemów, które ona obejmuje. Egzemplifikacją szeroko rozumianej koncepcji społecznego gospodarowania są **podmioty gospodarki społecznej funkcjonujące w warunkach gospodarki rynkowej**. Artykuł Izabeli Ścibiorskiej-Kowalczyk i Agnieszki Mikuckiej-Kowalczyk poświęcony jest perspektywom i wyzwaniom podmiotów trzeciego sektora. Autorki wskazują, że obecny stan instytucji nie sprzyja osiągnięciu celów podmiotów gospodarki społecznej. Jest to niejako punkt wyjścia do interesujących rozważań dotyczących związków i różnych form współpracy między sektorami: prywatnym, publicznym i społecznym. Dorota Teneta-Skwiercz zauważa, że nie tylko z roku na rok rośnie liczba przedsiębiorstw, które angażują się w różne formy współpracy z sektorem publicznym i społecznym, lecz przede wszystkim udaje się rozwiązywać niektóre problemy społeczne oraz efektywniej wykorzystywać posiadane zasoby. W kolejnym artykule Agnieszka Chomiuk i Marzena Starnawska na podstawie badań empirycznych gdańskich organizacji pozarządowych podejmują próbę odpowiedzi na fundamentalne pytanie stawiane w kontekście działań III sektora. A mianowicie: Czy i w jaki sposób organizacje pozarządowe mogą budować swoją stabilność i niezależność finansową? Autorki wskazują, że jednym ze sposobów uniezależniania się podmiotów *non-governmental organizations* (NGO) od sektora publicznego jest tworzenie i rozwijanie przedsiębiorczości społecznej. Kolejny artykuł przynosi rozważania teoretyczne i analizę empiryczną danych statystycznych na temat „pułapki średniego dochodu” w państwach grupy wyszehradzkiej (V4). Maria Fic i Edyta Ropuszyńska-Surma omawiają czynniki sprzyjające oraz zapobiegające wpadnięciu w pułapkę średniego dochodu w Czechach, Polsce, Słowacji i na Węgrzech. W następnym interesującym artykule Filip Leszczyński przedstawia historyczne interpretacje zasady gospodarności. Analiza obejmuje okres międzywojenny, a Autor, przedstawiając różnice w interpretacji zasady gospodarności – Leopolda Caro, Edwarda Taylora oraz Leona Władysława Biegeleisena, wskazuje na możliwe sposoby wykorzystania sformułowanych wniosków we współczesnych

gospodarkach rynkowych. Z kolei Magdalena Raftowicz-Filipkiewicz, Mirosław Struś i Tomasz Pilawka omawiają kwestie roli organizacji trzeciego sektora w osiągnięciu trwałego i zrównoważonego rozwoju. Autorzy na podstawie ankietowych badań empirycznych zrealizowanych w gminach dolnośląskich stwierdzają, że realna rola, jaką odgrywają podmioty NGO we wdrażaniu polityki spójności, wynika z ich kondycji i potencjału, choć zasadniczo różni się od tej, jaka przypisywana jest im w teorii. Kolejny artykuł, tym razem Katarzyny Przybyły, oparty na analizie danych empirycznych, również przedstawia zmiany w poziomie infrastruktury społecznej Poznania na tle powiatów grodzkich: Kalisza, Konina i Leszna. Autorka wyodrębniła komponenty infrastruktury społecznej: infrastrukturę edukacyjną, infrastrukturę stworzoną na potrzeby kultury, sztuki, sportu i rekreacji oraz infrastrukturę służącą ochronie zdrowia i opiece społecznej i skonstruowała taksonomiczne miary syntetyczne dla lat 2005-2014. Problemowi wykluczenia społecznego w województwie łódzkim poświęcony został artykuł Aleksandry Wejt. Autorka skoncentrowała się na wskazaniu podmiotów ekonomii społecznej, których celem jest przeciwdziałanie ekskluzji i wspieranie inkluzji społecznej. Podobny temat jest przedmiotem analizy, w którym Izabela Ścibiorska-Kowalczyk i Agnieszka Mikucka-Kowalczyk skupiają się na ujęciu w węższym zakresie inkluzji społecznej, jaką są Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ). Autorki podkreślają kontrowersje, jakie w praktyce wywołuje funkcjonowanie tych podmiotów gospodarki społecznej. Tak jak bezsporna jest rola, jaką WTZ odgrywają w zakresie podnoszenia jakości życia codziennego uczestników, tak przygotowanie do podjęcia pracy zawodowej przez te warsztaty jest znikome. Następnie Alina Kulczyk-Dynowska przedstawia funkcje turystyczne gminy Wleń w dwóch kontekstach. Oba konteksty: kontekst wielofunkcyjności obszarów wiejskich oraz kontekst świadomości miejsca, z uwagi na swoją komplementarność, mają szczególne znaczenie dla gmin położonych na terenach o znacznych wartościach przyrodniczych. W ostatnim artykule Eleonora Gonda-Soroczyńska zwraca uwagę na to, że w gospodarce rynkowej do prawidłowego funkcjonowania uzdrowiska konieczna jest wielofunkcyjność. Przykładem takiej wielofunkcyjności jest uzdrowisko Krynica-Zdrój. Autorka zamyka swoje rozważania stwierdzeniem, że jednofunkcyjność uzdrowisk prowadzi do problemów ekonomicznych i stopniowej ich degradacji.

Żywimy nadzieję, że artykuły zawarte w tym tomie Prac Naukowych będą stanowiły punkt wyjścia do dyskusji na temat społecznego gospodarowania, a w niektórych przypadkach również na temat możliwości aplikacji konkluzji w nich zawartych w tych szczególnych warunkach społecznych, ekonomicznych i politycznych.

Grażyna Wrzeszcz-Kamińska, Magdalena Raftowicz-Filipkiewicz

Katarzyna Przybyła

Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
e-mail: katarzyna.przybyła@up.wroc.pl

**POZIOM ROZWOJU INFRASTRUKTURY
SPOŁECZNEJ POZNANIA NA TLE WIĘKSZYCH
MIAST WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

**THE LEVEL OF POZNAŃ SOCIAL INFRASTRUCTURE
DEVELOPMENT AT THE BACKGROUND OF BIGGER
CITIES IN WIELKOPOLSKA REGION**

DOI: 10.15611/pn.2016.455.07

JEL Classification: R1, R2.

Streszczenie: W artykule dokonano analizy zmian w poziomie rozwoju infrastruktury społecznej Poznania na tle większych miast woj. wielkopolskiego. Na potrzeby badania zostały wyodrębnione trzy komponenty tej infrastruktury wraz z ich podstawowymi składowymi: infrastruktura edukacyjna (przedszkola, szkoły, uczelnie wyższe); infrastruktura na potrzeby kultury i sztuki oraz sportowo-rekreacyjna (m.in. biblioteki, muzea, kina, kluby sportowe); infrastruktura służąca ochronie zdrowia i opiece społecznej (m.in. łóżka szpitalne, apteki, żłobki, placówki pomocy społecznej). Na podstawie grupy cech diagnostycznych, charakteryzujących poszczególne komponenty, skonstruowano taksonomiczne miary syntetyczne dla lat 2005-2014.

Słowa kluczowe: infrastruktura społeczna, miara syntetyczna.

Summary: The article presents the analysis of changes at the level of Poznań social structure development at the background of bigger cities in Wielkopolska region. Three components of this infrastructure, along with their basic elements, were distinguished for the needs of this study, i.e.: educational infrastructure (kindergartens, schools, universities); infrastructure serving the needs of culture and art as well as sport and recreation (e.g. libraries, museums, cinemas, sport clubs); infrastructure for health and social care (e.g. hospital beds, pharmacies, nurseries, social welfare institutions). Based on the group of diagnostic characteristics, describing the particular components, taxonomic synthetic measures for the years 2005-2014 were developed.

Keywords: social infrastructure, synthetic measure.

1. Wstęp

Województwo wielkopolskie położone jest w środkowo-zachodniej części Polski; obejmuje powierzchnię 29 826 km² i liczy 3,472 mln mieszkańców. Graniczy z woj. dolnośląskim na południu, lubuskim na zachodzie, pomorskim oraz zachodniopomorskim na północy, woj. kujawsko-pomorskim na północnym wschodzie, łódzkim na południowym wschodzie, woj. opolskim na południu. Utworzone zostało w wyniku reformy administracyjnej w 1999 roku z byłego woj. poznańskiego oraz części województw: konińskiego, pilskiego, leszczyńskiego, kaliskiego, zielonogórskiego gorzowskiego i bydgoskiego. Województwo wielkopolskie leży na jednym z ważniejszych szlaków wymiany gospodarczej między Europą Wschodnią a Zachodnią. Położenie to wiąże się z rentą lokalizacyjną i generuje liczne możliwości rozwojowe [Zarząd Województwa Wielkopolskiego 2012].

Sieć osadnicza województwa tworzy hierarchiczny, równomiernie ukształtowany system osadniczy. Stolicą regionu, a zarazem siedzibą wojewody i władz samorządu województwa jest liczący ok. 545 tys. mieszkańców i zajmujący powierzchnię 262 km² Poznań. Miasto wraz z przyległymi obszarami powiatu poznańskiego koncentruje znaczną część potencjału demograficznego i gospodarczego regionu. Jest też centrum życia społecznego, politycznego i kulturalnego województwa [Ratajczak 2011]. Warto podkreślić istotne dla opisywanej metropolii sąsiedztwo Wielkopolskiego Parku Narodowego. Jak zauważa A. Kulczyk-Dynowska [2013], właściwie zarządzane obszary chronione stanowią znaczącą stymulantę rozwoju regionalnego.

Celem artykułu jest identyfikacja i próba oceny poziomu rozwoju infrastruktury społecznej Poznania na tle większych miast woj. wielkopolskiego. Do grupy porównawczej wybrano miasta posiadające status powiatów grodzkich, tj. Kalisz, Konin oraz Leszno (odpowiednio: 103,3 tys., 76,5 tys. i 64,6 tys. mieszkańców). Zauważyć można, że zgodnie z dokumentami strategicznymi jednostki te stanowią ośrodki subregionalne. Badanie przeprowadzono dla lat 2005-2014.

2. Pojęcie infrastruktury społecznej – wybrane aspekty

Warto zaznaczyć, iż w literaturze przedmiotu pojęcie, a zwłaszcza zakres infrastruktury społecznej nie są jednoznacznie zdefiniowane. Według J. Kroszela przez infrastrukturę społeczną należy rozumieć system złożony z urządzeń i instytucji świadczących usługi nieprodukcyjne o charakterze jednostkowym (typu konsumpcyjnego) w sposób zorganizowany. Zakres tych usług uczony ogranicza do działań w zakresie oświaty i wychowania, upowszechniania kultury, ochrony zdrowia, opieki społecznej oraz kultury fizycznej i turystyki [Kroszel 1990].

Podobnie wg M. Obrębalskiego infrastruktura ta obejmuje urządzenia i instytucje w zakresie: nauki, oświaty i wychowania, kultury i sztuki, ochrony zdrowia i opieki społecznej oraz szeroko rozumianej rekreacji. Jednocześnie uczony zauwa-

za, że człowiek jest konsumentem nie tylko ilościowych, ale przede wszystkim jakościowych efektów funkcjonowania infrastruktury społecznej [Obrębalski 2004].

R. Broł, M. Maj i D. Strahl [1990] wymieniają trzy podstawowe podsystemy tworzące infrastrukturę społeczną, tj. ochronę zdrowia, oświatę i kulturę.

Zdecydowanie szerszej zakres infrastruktury społecznej opisują m.in. A. Barteczek czy D. Stawasz. Zaliczają oni do niej systemy świadczące usługi z obszaru: oświaty, kultury, nauki, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury fizycznej, administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, bezpieczeństwa oraz organizacje społeczne [Barteczek 1977; Stawasz (red.) 2004].

Warto zauważyć, iż katalog urządzeń i instytucji wchodzących w skład infrastruktury społecznej poszerza się w wybranych definicjach o firmy świadczące usługi w zakresie mieszkalnictwa (por. [Wierzińska, Stec 1996; Instytut Badań Strukturalnych 2009]).

Pomimo występującej wśród uczonych braku jednomyślności co do przedmiotowej kategorii, bezsporne jest to, iż stanowi ona istotny czynnik rozwoju, decyduje o poziomie konkurencyjności danego obszaru, a co za tym idzie, wywiera istotny wpływ na poziom życia ludności i działanie podmiotów gospodarczych [Przybyła, Gonda-Soroczyńska 2014].

3. Metoda i wyniki badania

Poziom aktywności inwestycyjnej w miastach został zbadany przy użyciu bezwzorcowej miary syntetycznej h_i . Wykorzystując miary syntetyczne, można dokonać kwantyfikacji za pomocą jednej liczby, stanu rozwoju badanego zjawiska, którego opisanie wymaga zazwyczaj użycia wielu cech diagnostycznych [Stanisławski 2010]. Wykorzystanie syntetycznych miar wskaźnikowych pozwala efektywnie scharakteryzować zmiany społeczno-gospodarcze zachodzące na badanym obszarze [Świąder, Szewrański, Kazak 2016]. Spojrzenie na badane zagadnienie staje się bardziej całościowe. Narzędzia takie są pomocne w procesie zarządzania rozwojem regionalnym i lokalnym i ułatwiają wnioskowanie dotyczące zachodzących procesów przestrzennych [Kazak, Pilawka 2013].

Biorąc pod uwagę zasady kreowania polityki rozwoju przestrzennego gminy oraz jej realizację przez władze lokalne, można powiedzieć, że planowanie jest jednym z najważniejszych narzędzi wykorzystywanych w procesie zarządzania oraz że jest to narzędzie kształtujące przyszły obraz kraju i regionu, decydujące w Polsce o jakości życia człowieka i funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego. Wybór zmiennych i kryteriów pomiaru zależy od zdefiniowania trwałości, która jednak trudno poddaje się generalizacji. Trwałość dotyczy aspektów normatywnych, wartości, jakości życia, a ostatecznie pytań o sens życia [Davison 1995; Kozłowski 2005; Hełdak, Raszka 2013].

Wskaźnik h_i stanowi średnią arytmetyczną normalizowanych zmiennych. Uzyskane miary są unormowane w przedziale $\langle 0;1 \rangle$. Im wyższa wartość miary, tym

wyższą pozycję w tworzonym rankingu osiąga obiekt. Uzupełnić należy, że metoda ta kompleksowo scharakteryzowana została we wcześniejszych pracach (por. [Przybyła, Gonda-Soroczyńska 2014; Przybyła 2014]).

Na potrzeby badania zgromadzono materiał statystyczny – szeregi czasowe i przestrzenne dla grupy 21 cech, charakteryzujących infrastrukturę społeczną Poznania, Kalisza, Konina oraz Leszna. Choć nie są to wszystkie cechy, jakie można brać pod uwagę w trakcie takiego badania, dają one pewien obraz stopnia rozwoju infrastruktury. Tabela 1 zawiera zestawienie tych cech. Na tym etapie badania obliczono również średnią arytmetyczną \bar{X} , odchylenie standardowe S_j i współczynnik zmienności V_j dla każdej badanej cechy. Ze względu na zbyt niską wartość współczynnika zmienności ($V_j \leq 0,05$) w przynajmniej jednym okresie z dalszego postępowania wyeliminowano zmienne quasi-stałe tj. cechy nr: 8-11 (oznaczone w tab. 1 kolorem szarym).

Tabela 1. Wstępny zestaw cech diagnostycznych

Komponenty infrastruktury społecznej	Lp.	Cecha
1	2	3
Infrastruktura służąca ochronie zdrowia i opiece społecznej	1	Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności
	2	Podstawowa opieka zdrowotna – porady przypadające na 10 tys. mieszkańców
	3	Pielęgniarki i położne na 10 tys. ludności
	4	Liczba ludności przypadająca na jedną aptekę ogólnodostępną
	5	Miejsca w żłobkach przypadające na 100 dzieci w wieku 0-2 lat
	6	Miejsca w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej przypadające na 10 tys. mieszkańców
Infrastruktura edukacyjna	7	Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego
	8	Liczba uczniów szkół podstawowych przypadająca na jeden oddział /w szkole podstawowej/
	9	Liczba uczniów gimnazjów przypadająca na przypadająca na jeden oddział /w gimnazjum/
	10	Zdawalność egzaminów maturalnych w szkołach ogólnokształcących (%)
	11	Zdawalność egzaminów maturalnych w szkołach ponadgimnazjalnych zawodowych (%)
	12	Uczniowie szkół gimnazjalnych przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów
	13	Absolwenci szkół wyższych na 10 tys. ludności (NTS 3)

1	2	3
Infrastruktura na potrzeby kultury i sztuki oraz sportowo-rekreacyjna	14	Księgozbiór bibliotek przypadający na 1000 mieszkańców
	15	Liczba sal kinowych na 10 km ²
	16	Zwiedzający muzea i oddziały na 10 tys. mieszkańców
	17	Imprezy zorganizowane przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice przypadające na 10 tys. mieszkańców
	18	Członkowie kół (klubów) prowadzonych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice przypadający na 10 tys. mieszkańców
	19	Ćwiczący ogółem w klubach sportowych łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS na 10 tys. mieszkańców
	20	Udział terenów zieleni w całkowitej powierzchni miasta (%)
	21	Wskaźnik gęstości bazy noclegowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W efekcie otrzymano zbiór 17 cech uczestniczących w dalszym badaniu (tab. 2).

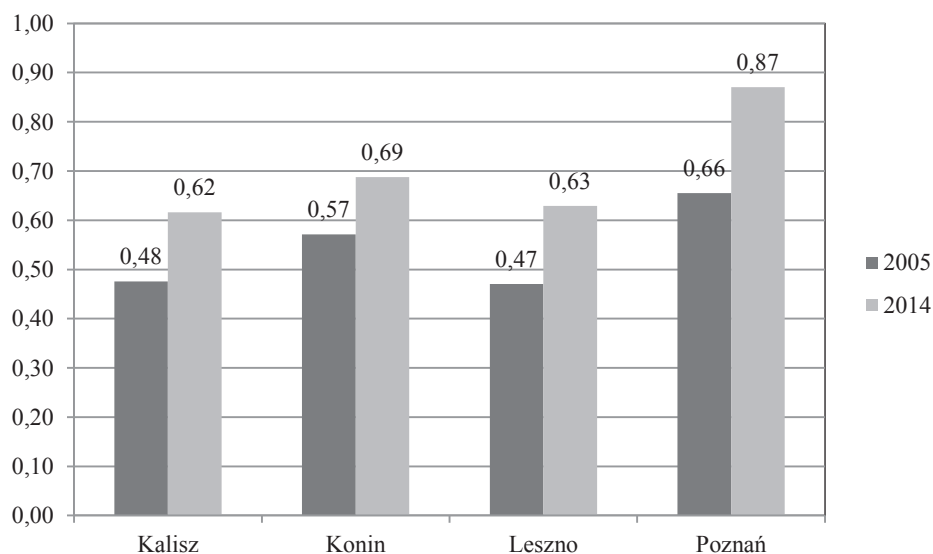
Tabela 2. Zestaw wartości cech diagnostycznych uczestniczących w badaniu

Lp.	2005				2014			
	Kalisz	Konin	Leszno	Poznań	Kalisz	Konin	Leszno	Poznań
1	93,6	104,7	73,9	96,6	81,0	115,5	81,7	112,9
2	50 466	55 113	33 478	34 164	54 749	54 395	51 774	46 058
3	123	111	85	97	95	124	82	127
4	2 864	3 368	2 781	2 629	2 461	1 780	2 393	2 107
5	7,5	3,4	0,0	5,5	11,1	7,4	0,0	7,5
6	24,9	21,8	11,1	19,6	31,4	23,5	13,2	28,3
7	1,11	0,93	0,95	0,88	0,88	0,75	0,79	0,86
12	32,78	23,61	23,74	21,66	15,6	12,02	13,58	9,53
13	392	180	257	427	242	211	230	596
14	2 848	3 584	3 508	2 598	3 100	3 151	3 356	2 909
15	0,4	0,2	0,0	1,7	1,9	0,5	2,2	2,4
16	2 996	2 798	2 237	4 198	3 820	1 997	2 574	5 226
17	28,8	70,1	61,6	46,3	1,5	37,9	51,5	91,2
18	23,5	157,4	45,5	95,9	12,6	197,9	144,5	129,8
19	120,4	398,8	315,3	188,0	175,2	245,5	315,9	235,9
20	2	1,9	3,4	4,6	2,5	2,3	2,6	4
21	7,7	4,2	8,9	26,6	7,8	2,3	9,6	33,9

* Ze względu na brak danych dla lat 2005 i 2014 dla cechy nr 3 przyjęto dane właściwe dla 2006 roku, dla cechy nr 12 dane dla 2013 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W efekcie przeprowadzonej procedury otrzymano wyniki pokazane na rys. 1.

Rys. 1. Wartość miary syntetycznej w badanych miastach w latach 2005 i 2014

Źródło: opracowanie własne.

Miary dla miejscowości wybranych w celach porównawczych pokazano w tab. 3.

Tabela 3. Dynamika zmian wartości miary w powiatach grodzkich w relacji do Poznania w latach 2005 i 2014 (%)

Rok	Kalisz	Konin	Leszno	Poznań
2005	72,6	87,1	71,8	100,0
2014	70,7	79,0	72,3	100,0

Źródło: opracowanie własne.

Wartość miary bezwzorcowej dla Poznania w 2005 roku wyniosła 0,66, natomiast w 2014 roku – 0,87. Tak więc wskaźnik syntetyczny dla 2014 roku, w stosunku do wielkości właściwej dla 2005 roku, wzrósł o 31,8%. Można więc mówić o istotnej poprawie mierzonego w ten sposób stopnia zagospodarowania infrastrukturalnego. Jednocześnie Poznań, zarówno w 2005, jak i w 2014 roku zdecydowanie górował nad pozostałymi powiatami grodzkimi regionu. Zaznaczyć należy, że dystans pomiędzy Kaliszem i Koninem, a Poznaniem narósł (tab. 3). Jedynie Leszno w nieznacznym stopniu poprawiło swoją pozycję względem stolicy regionu.

4. Zakończenie

Przeprowadzona procedura badawcza wykazała, że infrastruktura społeczna Poznania, podobnie jak pozostałych powiatów grodzkich w województwie, na przestrzeni lat 2005-2014, znacznie się rozwinęła. Przyjąć można, że jest to efekt rozwoju gospodarczego obserwowanego w mieście wojewódzkim oraz regionie. Województwo wielkopolskie osiąga wyższe niż przeciętne dla kraju wskaźniki ekonomiczne. Świadczą o tym m.in. wysokie pozycje pod względem poziomu PKB na 1 mieszkańca czy wartości nominalnych dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca [Urząd Statystyczny... 2015]. Przypuszczać można, iż jednym z elementów istotnie wpływających na rozwój gospodarczy miast, a co za tym idzie, na zagospodarowanie w infrastrukturę społeczną, jest absorpcja funduszy unijnych.

Zaobserwowanym problemem jest duże, narastające zróżnicowanie wewnątrzregionalne. Uznać można, że ze względu na zachodzące procesy rozwojowe poziom zagospodarowania infrastrukturalnego nadal będzie się podnosił. Dyskusyjne jednak pozostaje, czy dystans dzielący badane miasta będzie narastał, czy też się zmniejszał – w dużej mierze uzależnione to jest od prowadzonej przez władze publiczne polityki regionalnej. Przyjąć jednak można, że zmniejszenie tak istotnych dysproporcji rozwojowych, jak zaobserwowano na podstawie wyników przeprowadzonych badań, wymaga dłuższego czasu.

Literatura

- Bartczek A., 1977, *Integracyjne funkcje infrastruktury gospodarczej w świetle badań nad Górnośląskim Okręgiem Przemysłowym*, Studia KPZK PAN, nr 59, Warszawa.
- Brol R., Maj M., Strahl D., 1990, *Metody typologii miast*, Wydawnictwo AE, Wrocław.
- Davison F., 1995, *Urban Management Studies. Unpublished materials to the management cities*, ICURP, Szczecin Polytechnik, Szczecin.
- Heldak M., Raszka B., 2013, *Evaluation of the spatial policy of a commune with regard to planned land use*, Polish Journal of Environmental Studies, vol. 22, no 1, s. 125-130.
- Instytut Badań Strukturalnych, 2009, *Analiza wpływu inwestycji w infrastrukturę społeczną na wzrost gospodarczy województwa śląskiego*, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice, <https://efs.slaskie.pl/zalaczniki/2009/10/29/1256825959.pdf> (dostęp: 20.04.2016).
- Kazak J., Pilawka T., 2013, *Convergence of the socio-economic development level of rural and semi-urban communes in Lower Silesia*, Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu, tom XV, z. 4, s. 202-207.
- Kozłowski S., 2005, *Przyszłość ekorozwoju*, KUL Publishing, Lublin.
- Kroszel J., 1990, *Infrastruktura społeczna w polityce społecznej*, Instytut Śląski, Opole.
- Kulczyk-Dynowska A., 2013, *Rozwój regionalny na obszarach chronionych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Wrocław.
- Orbębalski M., 2004, *Miejski system infrastruktury społecznej*, [w:] Brol R. (red.), *Ekonomika i zarządzanie miastem*, Wydawnictwo AE we Wrocławiu, Wrocław.

- Przybyła K., 2014, *Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w miastach wojewódzkich Polski*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, nr 331, UE, Wrocław, s. 106-115.
- Przybyła K., Gonda-Soroczyńska E., 2014, *Poziom rozwoju infrastruktury społecznej we Wrocławiu*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, nr 367, UE, Wrocław, s. 248-255.
- Ratajczak W., 2011, *Województwo Wielkopolskie, Raport Regionalny*, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Poznań.
- Stanisławski, M., 2010, *Ocena efektywności restrukturyzacji wybranego sektora gospodarki w Polsce z wykorzystaniem taksonomicznego miernika rozwoju społeczno-gospodarczego*, Bank i Kredyt, nr 41(6).
- Stawasz D. (red.), 2004, *Ekonomiczno-organizacyjne uwarunkowania rozwoju regionu – teoria i praktyka*, Wydawnictwo UE, Łódź.
- Świąder, M., Szewrański S., Kazak J., 2016, *The local development index as a tool for the evaluation of socio-spatial inequities*, Hradec Economic Days 2016, t.3, University of Hradec Kralove, Hradec Kralove, s. 197-208.
- Urząd Statystyczny w Katowicach, Główny Urząd Statystyczny, 2015, *Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2013 r.*, Katowice, <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/rachunki-regionalne/produkt-krajowy-brutto-rachunki-regionalne-w-2013-r-,1,14.html> (dostęp: 20.04.2016).
- Wierzbińska M., Stec M., 1996, *Zróżnicowanie infrastruktury społecznej gmin w woj. rzeszowskim*, Wiadomości Statystyczne, nr 4.
- Zarząd Województwa Wielkopolskiego, 2012, *Wielkopolska 2020, Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku*, Poznań.